

Κοινωνία των Πολιτών- Εθελοντισμός

Ζαγόρι, 17 Αυγούστου 2026

Αξιότιμες κυρίες και κύριοι,
Αγαπητέ κ. Γιαννή και κυρία Γιαννή,

Με βαθιά συγκίνηση και ειλικρινή ευγνωμοσύνη βρίσκομαι σήμερα μαζί σας για να παραλάβω αυτή τη μεγάλη διάκριση. Μια διάκριση που ξεπερνά το πρόσωπό μου και αποκτά ιδιαίτερη σημασία, γιατί αντανακλά αξίες, στη διαδρομή που σημάδεψε ανεξίτηλα τη ζωή μου.

Σκέφτομαι, αυτή τη γεμάτη συμβολισμούς στιγμή, όλους εκείνους που με δίδαξαν ότι η αλληλεγγύη δεν είναι μια αφηρημένη έννοια, αλλά μια καθημερινή πράξη ευθύνης. Τους εθελοντές που προσφέρουν αθόρυβα, χωρίς να ζητούν αναγνώριση. Τις οικογένειες που αγωνίζονται με αξιοπρέπεια. Τους ανθρώπους που, παρά τις αντιξοότητες των καιρών, συνεχίζουν να κρατούν αναμμένη τη φλόγα της ανθρωπιάς.

Γιατί η κοινωνική προσφορά δεν είναι απλώς μια πράξη ευκαιριακής καλοσύνης. Είναι ένας καθημερινός, επίμονος αγώνας απέναντι στη λήθη, την αδιαφορία, τον συμβιβασμό και τον ευτελισμό των ανθρώπινων αξιών. Είναι η πνευματική εκείνη δύναμη που σκίζει τις θολές γραμμές των αδιεξόδων και επιστρέφει πάντοτε με συνέπεια και τρυφερότητα στον πυρήνα των πάντων: Στον Άνθρωπο. Πιστεύω ακράδαντα σε μια ανθρωπότητα που λειτουργεί ως μία οικογένεια, όπου όλος ο κόσμος γίνεται μια ανοιχτή, ζεστή αγκαλιά.

Θα ήταν παράλειψη, σε αυτή την όμορφη στιγμή της ζωής μου, να μην αναφερθώ ιδιαίτερα σε έναν άνθρωπο που σημάδεψε τη δική μου πορεία στο πεδίο της κοινωνικής προσφοράς: Τον αγαπητό φίλο Νίκο Γιαννή, τον οποίο δικαίως αποκαλώ «Πρύτανη της Κοινωνίας των Πολιτών».

Η γνωριμία μας δεν γεννήθηκε σε απρόσωπες αίθουσες συνεδριάσεων ούτε σε τυπικές εκδηλώσεις. Γεννήθηκε και σφυρηλατήθηκε μέσα από την ίδια την πράξη της προσφοράς, εκεί ακριβώς όπου οι άνθρωποι συναντιούνται όχι για το προσωπικό όφελος, αλλά για έναν ανώτερο, κοινό σκοπό.

Θυμάμαι με ιδιαίτερη συγκίνηση τη βάπτιση του μικρού του γιου, Δαμιανού, όταν αντί για τα καθιερωμένα δώρα επιλέχθηκε μια πράξη βαθιάς αγάπης: Να ενισχυθούν παιδιά με αναπηρία, προκειμένου να εξασφαλιστεί η θέρμανσή τους, προσφέροντας έτσι πραγματική ζεστασιά στις ευαίσθητες αυτές ψυχές. Ήταν μια χειρονομία βαθιά συμβολική, αλλά και απόλυτα ουσιαστική. Μια πράξη που απέδειξε έμπρακτα ότι η αλληλεγγύη μπορεί και πρέπει να γίνει αυθεντικός τρόπος ζωής.

Από εκείνη τη στιγμή, η σχέση μας βασίστηκε πάνω σε στέρεα θεμέλια. Ακολούθησαν κοινές δράσεις, πρωτοβουλίες και συνεργασίες που επιβεβαίωσαν ότι όταν οι άνθρωποι ενώνουν τις δυνάμεις τους με πίστη, συνέπεια και ανιδιοτελή αγάπη για τον συνάνθρωπο, μπορούν να μεταμορφώσουν και να αλλάξουν προς το καλύτερο τις ζωές πολλών ανθρώπων. Σε ευχαριστώ προσωπικά, φίλε Νίκο, για τη σπάνια φιλία, την ακλόνητη εμπιστοσύνη και το φωτεινό παράδειγμα που προσφέρεις όλα αυτά τα χρόνια.

Κυρίες και κύριοι,

Αυτή η συλλογική προσπάθεια, αυτή η «Ζωή πέρα από την αγορά, ένα διαφορετικό όραμα», όπως ονομάζεται εθελοντισμός, έχει πάψει πλέον να αποτελεί μια περιθωριακή δραστηριότητα. Στις μέρες μας, η ένταση, η πολυπλοκότητα και ο χαρακτήρας των σύγχρονων προβλημάτων δημιουργούν πρωτόγνωρες προκλήσεις. Ως εκ τούτου, η προσοχή μας στρέφεται αναγκαστικά, πέρα από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, στον τρίτο τομέα – τον ανεξάρτητο, εθελοντικό τομέα της κοινωνικής συνείδησης.

Η ελληνική παράδοση των εθνικών ευεργετών βρίσκει σήμερα συνέχεια στις κοινωνικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Όπου υπάρχουν προβλήματα σε όλα τα πεδία προσφοράς τι κοινωνικό σύνολο του ανθρώπου και το περιβάλλον.

Η κοινωνία των πολιτών εκπροσωπεί αξίες δεν αντιπροσωπεύει άτομα.

Οι εθελοντές διαπιστώνουν ανεκπλήρωτες ανάγκες της κοινωνίας και συμβάλουν οι ίδιοι στην άμεση αντιμετώπιση τους.

Η Κοινωνία των πολιτών είναι χώρος ευρύτερης ανεξαρτησίας ένας χώρος που περισσεύει η καλή θέληση, έχει δυναμισμό και ευρεία ανταπόκριση.

Ο εθελοντισμός αποτελεί μια συγκλονιστική εμπειρία ζωής, ένα πεδίο αλληλεγγύης, κοινωνικής υπευθυνότητας και προσωπικής αυτοέκφρασης. Υπερβαίνει τις ιδεολογικές αγκυλώσεις της παραδοσιακής πολιτικής στράτευσης και φέρνει έναν άνεμο ανανέωσης στη συλλογικότητα, προσδίδοντάς της νέες ποιοτικές και ποσοτικές διαστάσεις. Τείνει, πλέον, να αναδειχθεί σε θεμελιώδη συνιστώσα της Κοινωνίας των Πολιτών.

Τι είναι, λοιπόν, στην πραγματικότητα ο εθελοντισμός; Είναι η δραστηριότητα εκείνη που αναπτύσσεται με τρόπο προσωπικό, αυθόρμητο και ελεύθερο, μακριά από κάθε σκοπιμότητα ατομικού κέρδους ή υλικής ιδιοτέλειας. Αποβλέπει αποκλειστικά στην προστασία και τη στήριξη των οικονομικά και κοινωνικά ευάλωτων συμπολιτών μας. Οι δραστηριότητες αυτού του τομέα της κοινωνικής οικονομίας καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της ανθρώπινης ύπαρξης: από τις οργανωμένες κοινωνικές υπηρεσίες και τη φροντίδα της υγείας, μέχρι την παιδεία, την επιστημονική έρευνα, τον πολιτισμό, τις καλές τέχνες και το περιβάλλον.

Ωστόσο, ο εθελοντισμός δεν είναι μια προσφορά χωρίς προσδοκία ανταμοιβής. Η ανταμοιβή του, όμως, είναι πνευματική. Ο εθελοντής εισπράττει τη μέγιστη ικανοποίηση μέσα από τη χαρά και την ανακούφιση που προσφέρει στον συνάνθρωπό του. Έχει κατορθώσει να εξέλθει από το στενό «Εγώ» και να ενταχθεί οργανικά στο ευρύτερο «Εμείς». Από εκεί αντλεί τη δύναμή του.

Έχοντας χτίσει πρώτα γέφυρες ισορροπίας με τον ίδιο του τον εαυτό, είναι πλέον έτοιμος να απλώσει γέφυρες αγάπης προς τους άλλους. Μαθαίνει να πιστεύει, να εμπιστεύεται, να συνεργάζεται. Εργάζεται απερίσπαστα για να επηρεάσει θετικά τις ζωές των γύρω του, να μεταδώσει μηνύματα ελπίδας και –το κυριότερο– να μεγαλώσει τα παιδιά του σε ένα περιβάλλον εγγενούς προσφοράς, ανθρωπιάς και ευγένειας.

Συνοψίζοντας, ο εθελοντισμός είναι:

- Εργασία, συχνά επίπονη και απαιτητική, για την οποία η μόνη ανταμοιβή είναι ηθική.
- Συλλογική προσπάθεια, δομημένη με πρόγραμμα, συνέπεια και εσωτερικούς κανόνες.
- Η έμπρακτη έκφραση της έγνοιας μας για τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και τους λιγότερο προνομιούχους της ζωής.
- Μια δημιουργική διέξοδος για τις εσωτερικές μας δυνάμεις.
- Ένα μονοπάτι αυτοβελτίωσης, μέσα από την απόκτηση νέων εμπειριών και γνώσεων.

Η ιδανική απόδραση από τον εγωκεντρισμό, καθώς συνειδητοποιούμε πόσο μικρά φαντάζουν τα προσωπικά μας προβλήματα μπροστά στις μεγάλες δοκιμασίες του κόσμου.

Είναι, παράλληλα, χρέος μας να αποσαφηνίσουμε τι ΔΕΝ είναι ο εθελοντισμός:

Δεν είναι μια επιφανειακή φιλανθρωπία, μια περιστασιακή «ελεημοσύνη» απλώς και μόνο για την εξαγορά μιας ήσυχης συνείδησης.

Δεν είναι μια αποσπασματική, ευκαιριακή ατομική προσπάθεια.

Δεν αποτελεί μέσο αυτοπροβολής ή κοινωνικής επίδειξης.

Δεν είναι, προφανώς, μια κερδοφόρα επιχείρηση.

Δεν είναι μια εύκολη ή ανώδυνη ενασχόληση.

Για να μπορέσει ένας εθελοντής να επιτελέσει το έργο του, απαιτείται ακλόνητη απόφαση και εσωτερική δέσμευση για προσφορά. Απαιτείται ψυχικό σθένος και σωματική αντοχή, ώστε να ανταποκριθεί στις δυσκολίες του ρόλου που επωμίζεται, καθώς και συνεχής επιμόρφωση και εκπαίδευση, ώστε να διαθέτει τις

απαραίτητες εξειδικευμένες γνώσεις για το αντικείμενο με το οποίο καταγίνεται.

Επιτρέψτε μου στο σημείο αυτό να μοιραστώ μαζί σας ένα ακόμη ζωντανό παράδειγμα, που αποδεικνύει πώς το όραμα μπορεί να μεταμορφωθεί σε πράξη όταν συναντά τη συλλογική βούληση, αλλά και τη δύναμη των θεσμών. Αναφέρομαι στην πρωτοβουλία μας να προσφέρουμε μια ανάσα χαράς, ξενοιασιάς και ελπίδας σε 200 οικονομικά αδύναμους συμπολίτες μας, διοργανώνοντας για εκείνους μια δωρεάν κρουαζιέρα στην Ύδρα, τον Πόρο και την Αίγινα. Αυτή η σπουδαία προσπάθεια δεν θα είχε γίνει πραγματικότητα χωρίς τον ίδιο τον κ. Γιαννή, ο οποίος, από τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου του λιμανιού του Πειραιά, αγκάλιασε και στήριξε με όλη του την ψυχή αυτό το εγχείρημα. Με τη δική του καθοριστική συμβολή, η πράξη αυτή ανέδειξε με τον πιο εμβληματικό τρόπο τον καταλυτικό ρόλο που μπορεί και πρέπει να διαδραματίζει η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Απέδειξε περίτρανα ότι ο επιχειρηματικός κόσμος, όταν διοικείται από ανθρώπους με όραμα και ευαισθησία, μπορεί να διαθέτει κοινωνικό πρόσωπο, να συγκινείται και να γίνεται πολύτιμος αρωγός στην ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου.

Σε προσωπικό επίπεδο, η ανιδιοτελής προσφορά μάς ανταμείβει με ανεκτίμητα δώρα: τη βαθιά εσωτερική χαρά, την ομορφιά της συμπόρευσης, τις αυθεντικές φιλίες και, πάνω από όλα, την ηθική δικαίωση ότι βάλαμε ένα λιθαράκι για έναν κόσμο πιο δίκαιο.

Όλοι γνωρίζουμε τις τραγικές συνθήκες κάτω από τις οποίες διαβιούν πολλοί συνάνθρωποί μας. Τα σύγχρονα μέσα ενημέρωσης φέρνουν αυτές τις σκληρές εικόνες καθημερινά στα σπίτια μας. Εκείνο που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε βαθιά είναι ότι η τύχη αυτών των ανθρώπων μάς αφορά άμεσα. Σε έναν κόσμο απόλυτα αλληλένδετο, το μέλλον των δικών μας παιδιών επηρεάζεται άμεσα από την ευημερία ή την εξαθλίωση του διπλανού μας.

Δεν αρκεί όμως η διαπίστωση· απαιτείται οργανωμένη και συστηματική δράση. Στη χώρα μας, πολυάριθμες Κυβερνητικές Οργανώσεις λειτουργούν ως πρωτοπόροι φορείς κοινωνικής

πολιτικής, αναπτύσσοντας μια αξιοθαύμαστη και πληθωρική δράση. Αυτές τις ζωντανές δυνάμεις των ενεργών πολιτών έχουμε καθήκον να τις αγκαλιάσουμε και να τις ενισχύσουμε, δημιουργώντας ένα ισχυρό δίκτυ ασφαλείας.

Δυστυχώς, στον τομέα της οργανωμένης κοινωνικής μέριμνας, συχνά βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια πραγματικότητα που θυμίζει τα λόγια του Μπρεχτ: «τα πράγματα δεν είναι τόσο άσχημα, είναι ακόμη χειρότερα». Συχνά παρατηρούνται αποσπασματικές ενέργειες χωρίς συνέχεια και συνέπεια, οι οποίες βασίζονται στον αυτοσχεδιασμό και την προχειρότητα της στιγμής. Αντίθετα, εκείνο που επείγει είναι η δημιουργία στέρεων υποδομών, οι οποίες θα διασφαλίζουν μια μακροπρόθεσμη, βιώσιμη κοινωνική πολιτική με αναπτυξιακή προοπτική. Οι ανάγκες της κοινωνίας μας είναι τεράστιες και οφείλουμε να κινηθούμε ταχύτερα και πιο μεθοδικά.

Μέσα από όλη αυτή την πολυετή διαδρομή, συνειδητοποίησα ότι η προσφορά δεν περιορίζεται μόνο στην υλική αρωγή. Ο πολιτισμός αποτελεί ένα εξίσου πανίσχυρο όχημα για τη μετάδοση μηνυμάτων αλληλεγγύης. Είτε μέσα από εκδηλώσεις σε εμβληματικούς χώρους, ή μέσα από δράσεις σε μουσεία και κοινωνικούς χώρους.

Πιστεύω βαθιά στην ιδέα ότι ο άνθρωπος είναι φτιαγμένος για να κοιτάζει ψηλά, να υπερβαίνει τα ταπεινά. Όταν ο άνθρωπος έρχεται σε επαφή με την τέχνη, την παιδεία και την ανιδιοτελή προσφορά, εξευγενίζεται, πνευματικοποιείται και γίνεται η καλύτερη εκδοχή του εαυτού του.

Αγαπητοί μου φίλοι Νίκο κι Παναγιώτα μας δώσατε την ευκαιρία σήμερα να βρισκόμαστε εδώ στην επέκεινα χώρα που ο Πλάτωνας μιλά για το επέκεινα της ουσίας υπονοώντας το αγαθό ως υπέρτατη αρχή και την χώρα ως υπόβαθρο καλλιέργειας αυτού του αγαθού.

Κλείνοντας, θα ήθελα να φέρω στη μνήμη όλων μας ένα συγκλονιστικό απόσπασμα από ομιλία της οικουμενικής μας

Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ, το οποίο συμπυκνώνει την ουσία της σημερινής μας σύναξης:

«Ρώτησαν κάποτε έναν νομπελίστα ποιο θεωρεί το καλύτερο και πιο σημαντικό από όλα τα μεγάλα σχολεία και πανεπιστήμια στα οποία θήτευσε. Κι εκείνος απάντησε πως το σπουδαιότερο σχολείο του ήταν ο παιδικός κήπος. Γιατί εκεί έμαθε το πιο σημαντικό μάθημα της ζωής: να δίνει το χέρι του στα άλλα παιδιά, για να περάσουν μαζί στο απέναντι πεζοδρόμιο. Δίνεις χέρι, δίνεις καρδιά».

Κύριες κι κύριοι, αυτή είναι πάντοτε και παντού η πεμπτουσία και το βαθύτερο νόημα της ανθρώπινης ύπαρξης. Γιατί, όπως έχει αποτυπωθεί ανεξίτηλα στις καρδιές μας: «Όποιος γλυτώνει από ένα δάκρυ έναν άνθρωπο, υψώνει ένα μέτρο το μπόι της ανθρωπότητας!»

Σας ευχαριστώ από καρδιάς για τη μεγάλη τιμή, την αγάπη και την αμέριστη προσοχή σας!